

Generellt brukar man säga att feminismen föddes någonstans under 1700-talet. Bland en av de första feministiska rörelserna fanns The Blue Stockings Society. En borgerlig feministisk rörelse som verkade i både Frankrike och Storbritannien, som uppstod och inspirerades av franska revolutionens budskap om jämlikhet.

Den feministiska rörelsen har sitt ursprung i västvärden och 1800-talets reformistiska rörelser. I organiserad form föddes den feministiska rörelsen vid den första kvinnorättskonferensen i Seneca falls i New York 1848.

Under 1850- och 60-talen organiserades kvinnorörelsen i USA och Storbritannien. En rörelse som framhävde vikten av kvinnors juridiska såväl som sociala rättigheter. Det blev en förebild för flera andra länder i Europa och Norden som följde efter.

Emmeline Pankhurst var en av grundarna till suffragetterna. Hon strävade efter att avslöja det brittiska samhällets institutionella sexism, och hon grundade därför Women's Social and Political Union. Rörelsens medlemmar greps ständigt för sin politiska aktivism. Andra viktiga 1800-tals feminister är Emma Goldman, Elizabeth Cady Stanton och Margaret Sanger.

Kvinnorörelsen tog över ordet vid den internationella kvinnokonferensen i Paris 1892. Det började växa fram liberaler som hyste åsikten att kvinnor skulle garanteras samma medborgerliga och politiska rättigheter och sociala villkor som män. Huvudsakliga krav var rätt till utbildning och förvärvsarbete, men även juridiska reformer för både gifta och ogifta kvinnor. Slutligen rösträtt till lagstiftande församlingar.

I arabvärlden betraktas den egyptiske juristen Qasim Amin (1863-1908) som den feministiska rörelsens fader på grund av sin bok Tahrir al-Mar'a (sv. *Kvinnans frigörelse*). I detta verk kritiserade Amin många av de seder som var gällande i den samtida arabvärlden, såsom polygami, slöjor, avskiljandet av kvinnor och fördömandet av dem som oislamiska, vilket han ansåg vara i motsats till islams grundläggande värderingar. Hans verk fick ett enormt genomslag i den arabiska feministiska rörelsen och läses och citeras än idag flitigt av arabiska feminister.

Bolsjevikerna tog makten i Ryssland 1917 och grundade det nya Sovjetunionen. Då tog vissa ledande feminister såsom Aleksandra Kollontaj plats i regeringen. Kollontaj ansåg att kvinnornas arbete var nödvändigt för att samhället skulle utvecklas. Alexandra Kollontaj ville avskaffa det traditionella äktenskapet. 1918 stiftades en ny sovjetisk äktenskaps- och familjelag. Den innebar att kvinnan lika mycket som mannen hade rätt att begära skilsmässa. Lagen sa att ingen av makarna hade någon underhållningsplikt gentemot den andre. Utbildningskampanjer höjde den kvinnliga läskunnigheten drastiskt. Kvinnorna skulle få samma lön som män, men den lagen genomfördes dock aldrig. De bäst betalda arbetena och maktpositionerna gick fortfarande till män. Kvinnorna skulle ha rätt att ta mammaledighet. Det startades daghem och kollektiva kök, något som också förändrade kvinnans tidigare mycket hemmavarande position.

När första världskriget bröt ut uppmuntrades kvinnor att arbeta. Under denna tid avstannade den kvinnliga kampen för rösträtt. Kvinnor arbetade när männen var i krig. De fick en chans att stå på egna ben och vara självständiga. Kriget medförde att rösträttsfrågan avdramatiserades. En del fördomar om kvinnors förmåga försvann.

År 1929 kom börskraschen på Wall Street. Detta tvingade många kvinnor som regel lämna de arbeten de skaffat sig under kriget.

Andra världskriget ledde återigen till att kvinnor kom ut på arbetsmarknaden i USA. I Europa blev sedan kvinnor i större utsträckning kvar på arbetsmarknaden. USA kämpade med näbbar och klor för att kvinnorna skulle återvända till spisen.

Simone de Beauvoirs "Det andra könet" som gavs ut på franska 1949 och till engelska 1953. Boken syftar på det synsätt som gör mannen till normen och kvinnan till motsatsen. Kvinnan definieras i förhållande till mannen, inte till sig själv. Hon har därför de egenskaper som männen inte vill ha och låses i sin könsroll. Boken inspirerade massvis av kvinnor som under 60-talet blev andra vågens feminister. Kvinnor som reagerade på det förvridna kvinnoidealet. Boken förändrade mycket av det feministiska tänkandet. Även riktningen som feminismen tog i framtiden förändrades.

Under 1950-talet återhämtade sig västvärldens ekonomi efter andra världskriget. I populärkulturen frodades en bild av kvinnan som kvinnlig och huslig. Bilden av en hemmafru som diskade, städade, bakade och lagade mat dagarna i ända. Det var faktiskt modernt att vara hemmafru på 1950-talet.

Betty Friedan har skrivit om det i Den feminina mystiken och Susan Faludi i Backlash. Samhället och företagen satte kvinnorna på att städa, laga mat och ta hand om sitt yttre. Nya produkter lanserades för att underlätta hemmafrulivet. Allt från dammsugare till kakmixar.

Som tur är skulle det komma en proteststorm mot hemmafruidealet. Andra vågens feminism började växa fram. "Den feminina mystiken" startade feministiska revolutionen i väst på 60-talet mot bilden av att livet handlade om att fånga en man, behålla en man och skaffa barn, att strunta i sina egna behov. Kvinnorollen definieras till det som mannen behöver för att hans samhälle ska gå ihop.

På 1960-talet vaknade kvinnorörelsen till. Det var i USA som de första protesterna hördes från allmänheten. Protester mot en strukturell ojämlikhet mellan könen och ett förlegat kvinnoideal. Amerikanska feminismen var förebilden till grupper i Europa under 60- och 70-talen. Andra vågens kvinnorörelse om kvinnors villkor lyftes upp på en politisk nivå. I debatterna om ojämlikheten mellan könen började nya ord ta ton. Ord som patriarkat, feminism, kvinnoförtryck, exploatering och sexism.

I Sverige är Grupp 8 den mest inflytelserika gruppen under andra vågens feminism. Den åttonde maj 1968 bildade åtta stockholmskvinnor Grupp 8, ett kvinnonätverk som grundade sig på uppfattningen om kvinnans roll inom kapitalismen. De åtta kvinnorna blev snabbt fler till antalet. Gruppen bestämde sig för att bli en nationell, öppen organisation. Efter fyra år hade gruppen ungefär 450 medlemmar utspridda på ett fyrtiotal orter i Sverige. Förutom aktioner och demonstrationer gavs tidningen Kvinnobulletinen ut. Heltidsarbete, kortare arbetsdag, dagisplats, fri abort och höjda kvinnolöner stod på agendan. Idag är Grupp 8 en aning bortglömd men man kan inte blunda för att deras aktioner som att skicka öppna telegram till finansministern hjälpte till att driva igenom kraven på fri abort och utbyggd barnomsorg att uppmärksamma jämställdhetsdebatten och sätta kvinnofrågan i ett klassperspektiv.

Feminism användes inte så mycket; många talade istället om kvinnlig frigörelse. Man kämpade för att påverka lagar och folks attityder. Kvinnorörelsen som började växa fram hade inga centrala personer och startades inte heller av någon händelse, utan sammanfogades av gemensamma frågor.

Kvinnorörelsen var aldrig enhetlig. De stora organisationerna arbetade dock för långtgående förändringar, både inom det nuvarande politiska och ekonomiska systemet. Vissa började också vakna för att många kvinnor levde under mångdubbla förtryck. Baserade på fattigdom, ras och andra faktorer. En amerikansk svart kvinna tjänade i genomsnitt 40 % av vad mannen gjorde. De vita kvinnorna tjänade 60 %.

Under sextioalet utvecklades en öppnare syn på sex generellt i samhället vilket ledde till säker och pålitligt preventivmedel och födelsekontroll. År 1960 introducerades p-pillret. Trots motstånd från den katolska kyrkan och en del regeringar blev metoden populär. Många kvinnor fick möjlighet att själva kontrollera fortplantningen vilket av många feminister ansågs vara den viktigaste rättigheten av alla.

På 1980-talet minskade den feministiska rörelsen i väst. Den så starka och inflytelserika kvinnorörelsen tycktes tappa både fart och anhängare. Susan Faludi ansåg att det var manssamhället som försökte att upprätthålla sin makt att genom kulturen tvinga tillbaka kvinnorna till deras gamla position.

90-talet började många partier kalla sig feministiska. På Island var Kvinnalístinn det första feministpartiet som kom in i ett parlament. Landet blev också det första med en kvinnlig president. I Tyskland hade Die Grünen i vissa delstater enbart kvinnor på sina vallistor.

Under tiden så har rörelsen genomgått tre olika vad man brukar kalla vågor. Den första vågen handlar om kampen för lika rättigheter och rösträtt. Den andra vågen handlar om fullständiga sociala och ekonomiska jämlikheten, och slutligen den tredje vågen som jobbar med utsuddandet av könsgränserna.

De feministiska vågorna har uppstått vid skilda tidpunkter. Då kvinnor stridit för olika frågor som varit särskilt aktuella just då. De olika vågornas kvinnor har kämpat för det de har behövt och brunnit för. Vilket inte har varit samma saker genom tiderna. Omständigheter och krav har ändrats. Äktenskapslagar, p-piller, rösträtt och fri abort har alltid varit aktuellt.

De som nu pratar om en fjärde feministisk våg gör det av en rad anledningar. Vi ser slutet på backlashen och början på en ny feministisk renässans. Med en tillströmning av nya feminister.